

Streszczenie w języku polskim

Niniejsza praca koncentruje się na wyizolowaniu onomastykonu z powieści "Prawiek i inne czasy" autorstwa Olgi Tokarczuk, a następnie analizuje proces tłumaczenia wyeksponowanych nazw własnych na język angielski i serbski. W tekście Noblistki obecność nazw własnych wydaje się początkowo oczywisty, przedstawiając czytelnikowi postaci o imionach takich jak *Genowefa*, *Adelka*, *Janek*, nazwiskach *Boski*, *Niebieski*, *Malak*. Jednakże, bliższa analiza ujawnia, że te nazwy nie są przypadkowe, a symboliczne rzeki o nazwach *Czarna* i *Biała*, łączące się w *Rzekę*, przynoszą głębsze znaczenie. Wzbudzają również nieprzypadkowe nazwy związane z postaciami natury i magii, takie jak *Kłoska*, *Topielec Pluszcz*, czy *Wydymacz*.

Pierwszy rozdział przedstawia Olę Tokarczuk i kontekst jej twórczości, wprowadzając do świata przedstawionego w "Prawieku i innych czasach". Jest to kluczowe dla analizy onomastyki, która także odzwierciedla magiczność tego świata. Choć praca jest przede wszystkim analizą językową, elementy literaturoznawcze także odgrywają istotną rolę. Wraz z wprowadzeniem do onomastyki literackiej, konieczne jest rozważenie różnych dziedzin, które wpływają na badanie nazw własnych.

Centralną częścią pracy jest onomastykon, omówiony w trzecim rozdziale po wcześniejszym przeglądzie badań nad onomastyką literacką (rozdział 2). Spośród 310 nazw własnych z tekstu, 103 zostały wybrane do analizy, będąc istotne dla fabuły. Przyjęta klasyfikacja i analiza etymologiczna, typologiczna oraz funkcjonalna wskazują na głębszy związek onimii z treścią tekstu.

Czwarty rozdział przedstawia stan badań nad przekładem nazw własnych w literaturze i omawia techniki translacji. Przytaczane przykłady technik tłumaczeniowych zapowiadają analizę konkretnych tłumaczeń onimii w piątym rozdziale. Uwzględniono zarówno teoretyczne podejścia, jak i praktyczne aspekty tłumaczenia, zauważając, że metody zależą od charakteru nazw własnych i docelowego języka.

Praca stanowi innowacyjne połączenie analizy onomastykonu oraz analizy przekładu. Wykazuje, że dogłębne badanie nazw własnych jest istotne dla trafnego tłumaczenia, unikając utraty ważnych elementów przez tłumacza. Porównanie tłumaczeń angielskiego i serbskiego

uwypatnia różnice w podejściach do onimii, co pozwala odpowiedzieć na pytanie kluczowe dla pracy – czy kreacja onomastykonu ma znaczenie w procesie tłumaczenia?

Podsumowując, analiza różnorodnych strategii tłumaczenia nazw własnych wskazuje na ich istotność dla tłumaczenia literatury. Onomastyka stanowi integralny element tekstu, a twórczość Tokarczuk ukazuje, jak nazwy własne mogą wzbogacić przekaz. Równocześnie praca tłumacza stanowi wyzwanie, wymagając elastycznego dostosowania technik do specyfiki tekstu źródłowego i docelowego języka. Onomastyka literacka jest zatem nieodłącznym elementem procesu tłumaczenia, wpływając na jego jakość i oddziaływanie na odbiorcę.

Streszczenie w języku angielskim

Summary

This dissertation focuses on extracting the onomastic elements from Olga Tokarczuk's novel "Primeval and Other Times" and subsequently analysing the English and Serbian translations of highlighted proper names. In the author's narrative, proper names are, at first, unremarkable, introducing characters like Genowefa, Adelka, Janek, and surnames like *Boski*, *Niebieski*, and *Malak*. However, closer examination reveals that these proper names were not chosen at random; two symbolic rivers named *Czarna* (*Black River*) and *Białka* (*White River*) carry deeper meanings, joining together to make a third confluence - *River*. Names associated with nature and magic, such as *Kłoska*, *Topielec Pluszcz*, and *Wydymacz*, captivate the reader's attention.

The first chapter introduces Olga Tokarczuk and her creative context, immersing the reader into the world of "Primeval and Other Times." This is crucial for onomastic analysis, which also reflects the magical essence of the narrative. While this dissertation primarily undertakes a linguistic analysis, literary aspects also play a significant role. When discussing literary onomastics, it is imperative to consider other humanity fields that influence the study of proper names.

The core of this work lies in the onomastics, presented in the third chapter after a review of research on literary onomastics. Of the 310 proper names that appear in the text, 103 have been selected for analysis as they hold significance for the plot. The adopted classification and analysis – etymological, typological, and functional – reveal a deeper connection between onomastics and the narrative.

The fourth chapter presents the state of research on translating proper names in literature and discusses translation techniques. The quoted examples of translation techniques foreshadow the analysis of specific onomastic translations in the fifth chapter. The author considers both theoretical approaches and practical translation aspects, noting that translation methods depend on the nature of proper names and the target language.

The dissertation presents an innovative fusion of onomastic analysis and translation analysis. It demonstrates that in-depth exploration of proper names is vital for accurate translation, preventing loss of important elements by the translator. Comparing English and Serbian translations to the original Polish highlights differences in onomastic approaches,

ultimately addressing the central question of the dissertation—whether creating an onomastic system matters in the translation process.

In conclusion, analysing the diverse range of strategies in translating proper names underscores their importance in literary translation. Onomastics is an integral part of the text, and Tokarczuk's work illustrates how proper names can enrich the narrative. Simultaneously, the translator's task is challenging, necessitating flexible adaptation of techniques to the specifics of the source text and the target language. Literary onomastics is an intrinsic element of the translation process, influencing the quality of the text and its impact on the reader.